

باسمه تعالی

پاسخنامهٔ آزمون تاریخ ۳ - رشتهٔ معارف

شماره	پاسخ	بارم
۱-الف	۱- ص	۰/۵
۱-ب	۱- کلاه فرنگی	۰/۵
۱-ج	۱- د	۰/۵
۱-د	۱- سه منطقه	۰/۵
۱-هـ	۱- آخوند ملا محمد کاظم خراسانی	۰/۵
۱-و	سفرنامه‌ها	۰/۵
	نشریات	
۲	چالشی میان دیوان سالاران و نظامیان بر سر ادارهٔ حکومت که در زمان سلجوقیان، نظام‌الملک در تلاش بود با تقویت حکومت مرکزی از طریق تقویت و توسعهٔ نظام اداری مد نظر خود، ضمن ایجاد ثبات و استمرار، با نیروی سرکش امیران و نظامیان سلجوقی که به سنت‌های قبیله‌ای خود، همچنان وفادار بودند، مقابله کند.	۱
	اقطاع، به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می‌شد که نظام‌الملک آن را توسعه داد ولی پس از وی، به دلیل تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آنها قرار داشتند و نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد.	۱
۳	الف) در تاریخ نگاری نوین، با استفاده از روش تحقیق علمی، بهره‌برداری از منابع و اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آنها، رویدادهای تاریخی را ارزیابی می‌کنند و یافته‌های علمی خود را به زبان ساده می‌نویسند. همچنین تلاش می‌کنند از نتایج تحقیقات علوم دیگر، در مطالعهٔ تاریخ بهره‌مند شوند.	۱
	ب) اعتدالیون، مذهب را سدی محکم در برابر ظلم و بی‌عدالتی می‌دانستند و اجرای شریعت را در دستور کار خود قرار داده بودند اما دموکرات‌ها بر جدایی دین از سیاست تاکید می‌ورزیدند تا مشروطه را از جنبه‌های دینی تهی کنند و نهضت را از آرمان‌های اصیل آن دور سازند.	۱
۴	الف) در تاریخ ایران، به ویژه در دوران اسلامی، دیوان سالاران و وزیران و مشاوران نقش برجسته‌ای به خصوص در تثبیت حکومت‌ها و ادارهٔ امور کشور داشتند. ضعف نظام دیوان سالاری و فقدان وزیران برجسته در عصر نادرشاه، آثار و پیامدهای سیاسی و اجتماعی ملموسی داشت و در سرنوشت حکومت افشاریه پس از نادرشاه تأثیرگذار بود. از جمله آن‌که: به عنوان پادشاه مملکت توفیق نیافت که زمینه را برای ثبات و امنیت پایدار، انتقال آرام قدرت و تثبیت حکومت افشاریه پس از خود فراهم آورد. همچنین می‌توان به ضعف اقتصادی کشور و بدگمانی وی به نزدیکان و بزرگان کشور و برخورد خشن با آنان در سالهای پایانی حکومتش اشاره کرد.	۱
	ب): دلایل: ۱) هم‌زمانی اوج‌گیری قدرت عثمانی با روی کار آمدن صفویه ۲) سلاطین عثمانی خد را خلیفه و فرمانروای تمامی مسلمانان قلمداد می‌کردند. ۳) ارتش عثمانی با سرعت در خاک اروپا پیش می‌رفت و لذا عثمانی‌ها تشکیل صفویهٔ قدرتمند در ایران را تهدید و مانع جدی برای توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی خود تلقی کرده و با آن به دشمنی پرداختند. در نتیجه، دو قدرت مسلمان با هم درگیر شده و یکدیگر را تضعیف	۱

	نمودند و در مقابل، کشورهای اروپایی برای کاستن از حملات عثمانی‌ها به سرزمین خود، تلاش کردند که با دولت صفوی روابط دوستانه برقرار کنند و با آن، علیه عثمانی متحد شوند.
۵-الف	ایجاد سپاهی دائمی و حرفه‌ای که کاملاً مطیع و وفادار به شخص او بودند. این افراد از میان جوانان گرجی، ارمنی و چرکسی تازه‌مسلمان شده بودند. دسته‌های تفنگچی و توپخانه نیز به سپاه جدید افزود.
۵-ب	قرارداد پاریس: افغانستان و هرات قرارداد آخال: خوارزم و ماوراءالنهر قرارداد گلداسمیت: مناطقی از سیستان و بلوچستان
۵-ج	جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه‌خواهی، از مشروطه‌طلبان حمایت می‌کرد. کمک به محمدعلی شاه که طرفدار روس بود. پیشگیری از قیام ملت‌های قفقاز برای گرفتن آزادی، تحت تاثیر پیروزی مشروطه‌خواهان در ایران
۵-د	حمله به ری که تحت حاکمیت آل بویه شیعه‌مذهب بود. بسیاری از علما و مردم شهر را به بهانه اسماعیلی بودن به قتل رساند و کتابخانه مهم آنجا را به بهانه وجود کتب فلسفی به آتش کشید. همچنین به بهانه جهاد در راه خدا بارها به هند حمله کرد و معابد آنجا را غارت نمود.
۵-هـ	ویژگی بارز افکار این افراد: پذیرش اندیشه‌های غربی و شیفتگی و خودباختگی بی‌چون و چرا در برابر فرهنگ بیگانه (به همراه ذکر دو مورد از نام این افراد): میرزا ملکم خان - میرزا یوسف خان مستشارالدوله - عبدالرحیم خان طالبوف - میرزا فتحعلی آخوندزاده
۵-و	دوره صفوی را عصر طلایی پارچه‌بافی در ایران نامیده‌اند که پارچه‌های متنوع و گوناگونی مثل ابریشم، مخمل، زری‌بافت، ترمه و قلمکار در کارگاه‌های کاشان، اصفهان، هرات، مشهد، یزد، کرمان و ... بافته می‌شد.
۶	دیوان استیفا یا وزارت مالیه که از کهن‌ترین و با ثبات‌ترین تشکیلات اداری ایران بوده، در انحصار افراد یک خانواده بوده که به شدت از اطلاعات مالی این حوزه محافظت می‌شده و دخل و خرج و مالیات‌ها و درآمدهای حکومت، شفاف نبود. این رازداری و عدم شفافیت بخاطر نابرابری و نظام ناعادلانه پخش ثروت در جامعه بود چون از یک سو اغلب روستاییان فقیر و تنگدست بودند و مالیات سنگینی می‌دادند و از سوی دیگر حاکمان ایالات و شاهزاده‌های قاجار، زندگی مرفهی داشتند و زندگی خود را از مالیات روستاییان تامین می‌کردند. بنابراین مسائل مالی و اطلاعات مستوفیان نباید در اختیار سایرین قرار بگیرد و بسیار کنترل شده باشد. ضمناً داشتن این اطلاعات، یک موقعیت خاصی را برای آن خانواده ایجاد می‌کند که به این سادگی نباید آن را از دست بدهد.
۷	پس از استقرار حکومت ایلخانی و در پی تلاش‌های دیوان‌سالاران و فرهیختگان ایرانی برای مهار رفتار غیرمدنی مغول‌ها، به تدریج شهر و شهرنشینی رونق یافت.
۸	زیرا از یک سو فاقد ابزارهای لازم، مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند و از سوی دیگر، نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نفوذ و دخالت قدرتهای استعمارگر دامنه قدرت و اختیار شاهان را تا حدودی محدود می‌کرد. شاهان قاجار همچنین حرم‌سرای بزرگی داشتند. زنان حرم‌سرا به همراه ندیمه‌ها و خدمتکاران، نفوذ زیادی در دربار و بیرون از آن داشتند.
۹	کشورهای عراق، اردن و فلسطین: تحت سرپرستی انگلیس کشورهای سوریه و لبنان: تحت سرپرستی فرانسه و همچنین کشورهای ترکیه و عبستان

۰/۵	<p>۱۰ دولت انگلستان برخلاف دولت روسیه که از دربار حمایت می‌کرد، به‌ظاهر پشتیبان نهضت مشروطه بود (در رقابت با روسیه).</p> <p>انگلستان، برای نیل به مقاصد و منافع استعماری‌اش این سیاست را در پیش گرفته‌بود تا بتواند مهره‌های انگلیسی را در دستگاه حاکم و مجلس، به قدرت برساند و خواسته‌های خود را به‌واسطه آنها اجرا کند.</p>
۰/۵	<p>۱۱ تیمور با وجود یورش‌ها و کشتارهای زیادی که انجام داد، به شهرسازی علاقمند بود. او هنرمندان و صنعت‌گران شهرهایی را که فتح می‌کرد، به سمرقند؛ پایتخت خود می‌فرستاد تا در آبادانی و زیبایی آن شهر بکوشند.</p>
۰/۷۵	<p>۱۲ پس از معاهده گلستان: با صدور فتوای جهاد برخی از علما، عده زیادی از ایرانیان آماده جهاد شدند و حکومت قاجار را به اقدام نظامی برای آزادی سرزمین‌های ایرانی ترغیب کردند.</p> <p>تحریم تنباکو: علما و روحانیون، رهبری اعتراضات مردمی را به‌دست گرفتند و در نهایت، میرزای شیرازی حکم تاریخی خود را صادر کرد.</p> <p>پس از تجاوزات انگلیس در جریان جنگ جهانی اول: مردم، به‌خصوص عشایر، تحت تاثیر فتوای مراجع تقلید در برابر متجاوزان ایستادند.</p>
۰/۷۵	<p>۱۳ جنگ‌های ناپلئون: کالاهای اروپایی به ایران وارد نمی‌شد لذا صنایع داخلی با کیفیت خوب تولید می‌شدند.</p> <p>پایان جنگ در اروپا: سرازیر شدن کالاهای اروپایی به ایران و افول و انحطاط صنایع داخلی</p> <p>صدارت امیرکبیر: تلاش‌های زیادی برای احیای صنایع دستی صورت گرفت اما با کشته‌شدن او تلاش‌هایش پیگیری نشد</p>